

TORONTÁL

Ára 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Becskerek, Obilityeva (Zápolya) u. 1 Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Becskerek	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Az előfizetés ára: Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D Hirdetések díjazás szerint Megjelenik naponta délben	Ára 1 Din

A német káoszról.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Berlin, szept. 25.

Nem kétséges ma már, hogy a passzív ellenállás feladása a küszöbön van. A feladás főoka az, hogy a passzivitás az utolsó időben már több hasznot hoz a franciáknak, mint a németeknek és, hogy finanszírozása rengeteg összeget emészt föl.

Ennek ellenére azonban a Ruhr-segély továbbra is megmarad, nehogy káosz álljon be. Még nem határoztak azonban, hogy milyen formában szüntetik be a passzív ellenállást. A kormány a megszállt területek kétszáz képviselőjével, köztük Stinessel is tárgyalt erről a kérdésről. A megjelentek mindenben hozzájárultak a kormány szándékához.

A jobboldali pártok azonban a legagresszívebben tiltakoznak és Strezeman befolyásolni akarják. A kormánytámogató koalíció inog és főképpen a szociáldemokraták Gessler hadügyminiszter távozását sürgetik. Strezeman pártjának, a német néppártnak egy erős szárnya is elégedetlen Strezeman defetista politikájával.

Az olaszok ötven millió lira kárpótlást kapnak, de ki kell üríteniük Korfut.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Páris, szept. 25.

A nagykövetek tanácsa ma ül össze, hogy a janinai ügyben kiküldött vizsgálóbizottság jelentését áttanulmányozza és határozzon.

Angliának és Franciaországnak az a véleménye, hogy Olaszországnak meg kell itélni a görögök által letétbe helyezett ötven millió lírát. Az olaszokat viszont felszólítják, hogy Korfut haladéktalanul ürítsék ki.

A cseh sajtó a magyar kölcsönről.

Prága, szept. 25.

A Tribuna szerint a francia nagytöke egy megbízottja tárgyalt az érdekeltekről. Ugyanezen információ szerint a nyugati bankkörök még ez évre várják a magyar kölcsön nyelbeütését, úgy hogy a pénzügyi műveletet a jövő évben végre is hajtják már.

A Prager Presse reméli, hogy Bethlen és Benes tanácskozásai után a bizalom fogja felváltani az eddigi bizalmatlanságot és egész Közép-európában javulni fog a helyzet. A genfi megállapodások után a magyar kölcsön kérdése a tárgyalások stádiumából remélhetőleg a megvalósulás stádiumába fog lépni — fejti be a Presse.

Viharos ülés a szkupstinában.

A muzulmánok támadják a vallásügyi minisztert. — Megkezdték az indemnitás vitáját.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, szept. 25.

A szkupstina a tegnapi nap folyamán folytatta munkáját. A törvényhozó bizottság nem készült el még teljesen munkájával s így egyelőre csak az indemnitásról szóló törvényjavaslatot vehették megvitatás alá, a többi fontos törvényjavaslat tárgyalását pedig a legközelebbi ülésekre halasztották.

A parlament tegnapi ülését röviddel kilenc óra után nyitotta meg Jovanovity Ljuba házelnök. Napirend előtt egy négy hónap előtti interpellációra válaszol a kormány.

Janity Voislav dr. vallásügyi miniszter válaszolt Mehmed Spaho muzulmán képviselő kérdésére, amely hosszú vitát váltott ki. Spaho ugyanis feleletet kért a minisztertől arra vonatkozólag, hogy miért tiltotta meg a szarajevói muftinak, hogy a konstantinápolyi kalifa előtt hódolhasson. Janity dr. a felszólásra kijelentette, hogy a mufti és a muzulmán vezetők utazását azért nem engedte meg, mert a szkupstina még nem szabályozta törvényileg, hogy az állampolgárok és belföldi papok hódolhatnak e külföldön székelő egyházfőknek.

Spaho erősen tiltakozott a szerinte elégtelen válasz miatt és főképpen azt kifogásolta, hogy a miniszter miért felelt csak négy hónappal az írásbeli panasz beadása után.

Ajamovity muzulmán képviselő beszédében erősen kikelt a vallásügyi miniszter eljárása miatt. Szerinte a boszniai és hercegovinai muzulmánoknak nem adják meg ugyanazokat a jogokat, mint a délszerbiaiaknak. Az ötszáz ezer muzulmán hívó lekipasztora, a szarajevói főmufti — mondotta — annyi jogot nem élvez, mint az ország legutolsó csempésze. A konstantinápolyi kalifa előtt csak a beogradi főmufti tisztelgett, aki pedig nem képviselheti az

összes SHS állambeli muzulmánokat. A beogradi főpap a kormány kiküldötte volt, akihez a boszniai muzulmánoknak semmi közük.

Janity dr. vallásügyi miniszter kijelentette, hogy a carigradi legmagasabb hatóságok is elismerték, hogy a beogradi mufti az ország területén élő összes muzulmánokat képviselte. A miniszter beszéde közben Spahóék éktelen lármát csaptak, mely az erélyes elnöki cseenggésre csak percek múlva szünet meg. Ezután áttértek a napirendre, amelynek egyetlen pontja az indemnitás megvitatása.

Maksimovity Bözsa (rad.) a többség, Markovity Pera (dem.) a kisebbség előadója felolvassa az indemnitási törvényjavaslatra vonatkozó véleményét.

Sztojadinovity Milán dr. pénzügyminiszter kifejti ezután, hogy miért kellett az indemnitás utján biztosítani a fedezetet az állami kiadásokra. A szkupstina — mondotta — a nyári szünet előtt fontos törvények megvitatásával volt elfoglalva, ami miatt nem juthatott hozzá a rendes évi költségvetés megtárgyalásához. Lázity Voislav földmivespárti képviselő, aki egyébként egyetlen egy szkupstinai ülésen sem maradt adós a beszéddel, ezúttal is felszólalt és bejelentette, hogy a törvényjavaslat ellen szavaz, mert a kiadásokat nagyobbaknak találja mint amennyi a tényleges szükséglet.

Popovity (rad.) beszéde közben odaszólt: Akarsz-e az olaszok elleni háború mellett szavazni. (A nyakas ellenzékieskedésére célozva.)

Lázity: Hogyne, de csak abban az esetben, ha te leszel az első, aki mellette van.

Pusinyak (klerikális) klubja nevében bejelentette, hogy a törvényjavaslat ellen szavaz, mivel a kormány nem gondol Szlovénia szükségleteire.

A szkupstina tegnapi ülését fél tizenkét órakor zárták be. A vita folytatását ma délelőtt kilenc órára tüzték ki.

Az ellenzék harcra készül.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, szept. 25.

Nincsiy Momcsilo dr. külügyminiszter a holnapi szkupstina ülésen válaszol Davidovity Ljuba demokrata képviselőnek a fumei kérdésben tett interpellációjára. Az ellenzék nagy energiával készülődik a támadásokra, mert ezt a kínálózó alkalmat sem akarja elmulasztani. Erre vall többek között az a körülmény is, hogy a demokrata-klub az ellenzéki képviselők bevonásával ülést tartott, amelyen együttesen megállapították az ofenziva programját. Az ellenzék részéről a vita során felszólt Davidovity, Pribicsivity, Korosec és Lázity.

Az angolok nem adják Gibraltárt a spanyoloknak.

A „Torontál” tudósítójának távirata

Paris, szept. 25.

A Journal jelentése szerint az angolok hallani sem akarnak Gibraltár kicseréléséről. A spanyolok ugyanis Gibraltár helyett cserébe Marokkót ajánlották föl az angoloknak.

A temesvári mintavásár.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Temesvar, szept. 25.

A temesvári mintavásárt vasárnap délelőtt nyitották meg ünnepélyes keretek között. A mintavásár fényét nagyban csökkentette, hogy a királyi pár az utolsó pillanatban lemondotta érkezését.

A temesvári mintavásárnak az a nagy jelentősége, hogy Erdély bekebelezése óta az első alkalmat szolgáltatja, hogy Erdély és a Bán-ság iparát az egész országnak bemutassa.

A mintavásáron rendkívül sok erdélyi és románbánsági iparos és gyáros állította ki termékeit. A regát-beli ipar is résztvevett gyártmányai-val, de nem szerepel abban a mértékben, amint várni lehetett.

Az első napon rengeteg látogató érkezett Temesvárra. Már a kora délelőtti órákban előzőnötte a közönség a kiállító helyiségeket s úgyszólván percről-percre nőtt az érdeklődők száma.

Még a trón arnyékában sincs boldogság. Konstantinápolyból jelentik, hogy Abdul Rahim herceg, a trónjáról elűzött Abdul Hamid szultán 29 éves fia, egy héttel ezelőtt öngyilkosságot követett el és sebeibe most belehalt.

TÖZSDE

Szeptember 26.

Beograd. (Zárlat.) Páris 548, London 407, Milano 40950, Newyork 8875, Genf 1599, Prága 268, Wien 0125, Berlin 065, Bukarest 4225, Szófia 83, Budapest 051, Bruxelles 460.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 557 és fél, London 2540, Páris 3540, Prága 1680, Wien 00079, Budapest 003, Beograd 630, Bukarest 260, Varsó 00017 és fél, Berlin 0000004, Szófia 535.

Budapest. (Zárlat.) Páris 1195—1261, Milano 890—945, Beograd 220—234, Bukarest 94—107.

Rejtélyes kódobó a Petrogradska utcában.

Holdkórosság — misztikum vagy szerelem.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 26.

Rejtélyes eset foglalkoztatja néhány nap óta a Petrogradska (Meincei) utca lakóit. A tizennégyes számú ház udvarába három nappal ezelőtt nem tudni milyen módon egy furcsa vendég szabadult be, aki aztán éjjel előbújt rejtékéből és kísértetként járta be az egész udvart és a ház nyitva maradt lakrészeit.

A barátságos éjjeli vizitáló idegenről az egyik szemtanu azt állítja, hogy inkább magas és sovány ember mint barátságos, mert amiut meglátta, hogy észrevették hirtelen egy tégladarabot vágott az öt esodáló lakóhoz. Ebből feltétlenül megállapítható, hogy az illető nem színész, vagy politikus, mert ezek állják, ha bámulják őket és nem dobálnak köveket.

Azt hiszem, hogy helyes mederbe tereltem a misztikus ügyet, ha felalitom a „Keresd az asszonyt” című örökké aktuális mondást. A barátságatlan idegen, akiről később még az is kitűnt, hogy papusban volt a vizit ideje alatt, bizonyára talán trubaduri mivoltából kifolyólag járt a házban és ezen működése közben zavarták meg. Hát képzeljék el hölgyeim és uraim Önök nem jönnek akkor dühbe, ha olyankor zavarnák Önöket? A legutolsó macskának is joga van a ház tetején mászkálni, ha teli hold van — miért éppen egy embernek ne legyen? Lopni bizonyára nem akart. Ezt bizonyítja szerintem az a tény, hogy a nevezett rejtélyes kódobó semmitsem vitt el a házból — amiért pedig ha valaki hoz valamit a házba igazán nem lehet haragudni! Legalább is azelőtt nem volt szokásban.

A vajdasági gyógyszerészek kongresszusa.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 26.

A vajdasági gyógyszerészek szövetsége október hó elsején kongresszust tart Vrsacon. A kongresszuson megvitatják a gyógyszerészeket érintő és érdeklő összes ügyeket és megbeszélnek a szükséges lépéseket, amelyeket a mostani anonáliák megszüntetése végett tenni szándékoznak.

A nagygyűléssel kapcsolatban gyógyszeráru kiállítását rendeznek, amelyen mindazon gyógyszerészek résztvesznek, akik a szeptember elején tartott palicsi kiállításon is bemutatották gyártmányaikat.

Az üléseket a „Sanitas” szanatóriumban tartják meg, amelyet az igazgatóság teljesen átengedett a kongresszus céljaira.

A kongresszust megelőzően a vajdasági gyógyszerészegyesület rendes évi közgyűlést tart, melynek tárgysorozata a következő: Elnöki megnyitó. A titkár jelentése az egyesület múlt évi működéséről. A pénztáros beszámolója. Új vezetőség választása. Esetleges indítványok.

Cankov bolgár miniszterelnököt meggyilkolták.

Győzött Bulgáriában a forradalom. — Meggyilkolták a Cankov-kormány két miniszterét. — A király menekül.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Szófia, szept. 25.

Bulgáriában már napok óta kemény harcok folynak a kommunis-tákkal egyesült paraszt-párt és a kormány csapatai között. A kormánycsapatok közül azonban néhányan az utolsó napok alatt átpártol-

tak a forradalmárokhoz, úgy hogy a Cankov-kormány válságos helyzetbe került.

Ma reggel érkezett hírek szerint Szófiában teljes a kaosz. A Cankov-kormány feladta a harcot és menekülőben van.

Caribrod, szept. 25.

Cankov miniszterelnök látva a forradalmárok győzelmes előnyulását, magát és családját biztonságba akarta helyezni és autón elmenekült Szófiából.

A fellázadt parasztok azonban a Szófia melletti Murgus erdőben utolérték és Cankovot meggyilkolták, családját pedig ismeretlen helyre hurcolták.

Caribrod, szept. 25.

Félhivatalos forrásból eredő hírek szerint a forradalmárok csapatai bevonultak Szófiába, ahol véres utcai harcok fejlődtek ki.

Cankov miniszterelnököt, Vlkov hadügyminisztert és Kalkov minisztert meggyilkolták. Szófiában a forradalmárok átvették az uralmat.

Boris király és a kormány tagjai Cankov meggyilkolása után ismeretlen irányban szétszöktek Szófiából. A király állítólag Szerbia felé menekült.

Caribrod, szept. 25.

Boris király miután Cankov meggyilkolásáról értesült, Eudoxia és Nadesda hercegnőkkel automobilon elhagyta a fővárost és Vranje mellett fekvő nyaralójába ment. Éjjelt tájt elhagyta a kastélyt a két hercegnővel és a mezőkön át szökni akart. Ekkor a közeli erdőszélel egy ezred kormánypárti katona élén Lazarof tábornok lépett a királyhoz és a nép és a kormány nevében megtiltotta neki, hogy elutazzon, miután a kormány legutolsó titkos tanácsán úgy döntött, hogy a Cankov-kormány a királlyal együtt áll vagy bukik.

Ezután a királyt és két nővérét erős fedezet mellett visszavitte Szófiába. Most a király mellett azonban már nincs reguláris katonaság, hanem csak komitácsek és szabadesapatok.

Caribrod, szept. 25.

Jól értesült helyről közlik, hogy Obov, a Stambulinszki-kormány volt minisztere, aki eddig Wienben élt emigrációban, uton van Bulgáriá felé.

Döntöttek

a volt osztrák-magyar tisztek sorsa fölött.

Nyugdíjazták az SHS hadseregbe át nem vett tiszteket.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 26.

Torontál-Temes megye alispáni hivatala tegnap egy királyi ukáz másolatát kapta, mely az SHS hadseregbe jelentkezett, de fel nem vett volt osztrák-magyar katonatisztek sorsáról intézkedik. A királyi kézirat a hadügyminiszter előterjesztésének megfelelően azt a döntést tartalmazza, hogy az érdekelt volt katonatiszteket nyugdíjállományba helyezi és szolgálati éveik elismerése mellett kiszolgáltatja részükre a megállapított nyugdíjilletékeket.

Az alispáni hivatalhoz érkezett leirat szerint az ukáznak megfelelően nyugdíjazták:

Szarkotity Sztepan vezérezredest,

Szófia, szept. 25.

A bolgár kommunista lázadás nemcsak a kormány megdöntését, hanem a király elűzését és egy általános balkáni zavar előidézését tűzte ki magának céljának.

Cankov miniszterelnök javaslatára Boris király elhatározta, hogy a régi kamarát, amelynek tagjai tulajdonképpen az agrár-párthoz tartoznak feloszlatja.

Az alkotmány szerint az új választásoknak két hónapon belül meg kell történniük.

Szófia, szept. 25.

A bolgár távirati iroda jelentése szerint Délbulgáriában elfojtották a kommunista mozgalmakat és a rendet helyreállították. Északnyugaton, így Ferdinandovban, Berkovicsban a kommunisták még tartják magukat, de a rend helyreállítására itt is megtörtént minden intézkedés. A trnovo-i kerületben kihirdetett szovjeteket a hatóság mindenütt minden vérontás nélkül feloszlatta.

Csanity Károly címzetes almarsalt, Schmedmacher József vezérőrnagyot, Osuruskij Gyóka címzetes vezérőrnagyot, Markovity Anton, Vranovac Vladimir, Cerlenyak Sztepan, Hrelanovity Vuk, Oreskovity Iván ezredest, Marity Nikola címzetes ezredest, Cindrity Iván, Safan Peter, Katusity Toma, Dimitrovity Ilija, Bogdan Vitasz, Mikasinovity Mane, Zampa Ferenc alezredest, Ceiljusac Iván, Poznovina Dragutin, címzetes alezredest, Petrity Ferenc, Láng Viktor, Pigaszi Anton, Kaucosity Adolf, Kovacevity Ferenc őrnagyot, Helger Dominik, Oras Károly, Borsova Otto, Pavelity Emil, Krajnc Ferenc századost, Busity Andrija, Duszpar Ljubomir, Zapity Konstantin és Hubert Truge főhadnagyot.

Nyugdíjállományba helyezték a felsorolt gyalogsági tiszteken kívül még Auerszberg Adolf lovassági századost, Berkovity-Borota Gábor mészaki főhadnagyot és több katonai számtisztet.

HIREK

A Déli Vasut névváltoztatása. Wienből jelentik, hogy a Déli Vasut nevét Duna—Szava—Adria vasuttra változtatta meg.

Elfogtak egy szökevény fegyencet. Beogradból jelentik: A beogradi detektívek tegnap Pancsevón elfogtak egy Danović Milán nevű fegyencet, akit a beogradi elsőfoku bíróság különféle bűnügyek miatt tizenöt esztendei fegyházra ítelt. Danović a fegyházba való átszállítása közben megszökött és Pancsevón húzódkodott meg, ahol több betörést és lopást követett el.

Nyugdíjazás. A közoktatásügyi minisztérium Hajdu Szilveszter beeskereki és Mihály Sándor vranjevi elemi iskolai tanítókat nyugdíjazta.

A természet

nem szükködött, amikor elárasztotta az emberiséget bajjal. A testi nyomorok millióján kívül a lelki bajok egész légióját kapjuk örökségbe a születésünk órájában. A lehangoltságot, a csüggedést, az elkeseredést, haragot, gyűlöletet, a betegségek ezer lehetőségét. És amikor mindezt mint valami rémes és nyomasztó terhet ránk rakta a Gondviselés, adott egyetlenegy ajándékot, amellyel mindent ellensúlyoz — a reményt. A reményt, amely a pusztából viruló oázist teremt, amely a sziklából tápláló, dus forrást fakaszt. A reményt, amely a haldoklónak örök életet ígér, amely a betegnek enyhítő italt kínál, a csüggedőnek megmutatja vágyai birodalmát, a szerelmesnek a legszebb álmokat kínálja. Hirnevet, kincset, életet, szerelmet, egészséget, vagyont — mindent, mindent ad ez a szó, amelyet sohasem mond ki senki és amely mégis korlátlan ur ezen a földön, amíg csak él és mozog valaki. Egyformán kincse ez gazdagnak és szegénynek, üldözöttnek és hatalmasnak, koldusnak és királynak, mert mindenki remél valamit és mindenki vár még valamilyen beteljesülésre. Ez az egyedüli jóbarát, aki elkísér a sirunkig, mert mindenki vár még valamire, mindenki akar még valamit — még a siron tul is. Milyen nyomorult volna a világ, milyen szánalomraméltó volna az ember, ha nem volna az életető, mindent kiegyenlítő — remény.

J.

A könyvelő élet finalója. Megírta a „Torontál” hogy hétfőn este egy ismeretlen nő ugrott a Szávába. A beogradi rendőrség most megállapította az öngyilkos személyazonosságát. A rendőrség — mint beogradi tudósítónk jelenti — kiderítette, hogy az életunt Pavel Mária topoljai illetőségű szobaleánnyal azonos, aki a Knez Mihajlo utca 43. szám alatt szolgált. A szép szobaleány állandóan udvarlókat tartott maga körül, ami miatt többször megdorgálták. A leckék elkeserítették és ez készítette az öngyilkosságra.

A bűn után a bűnhődés. Bodor József muzsljai bérest, akit az elsőfoku bíróság szándékos emberölés miatt tizenöt évi fegyházra ítelt, ma délelőtt a mitrovicai fegyházba szállítják, Bodor, mint ismeretes, ez év februárjában a Katarinovac község határában fekvő Prém-pusztán meggyilkolta béréstársát. Sisulok Istvánt.

* Vas- és fémöntvényeket Krausa-nál, Veliki Beeskerek. — Telefon-szám 829.

A tanítók vizsgájáról szóló tegnap-i hírcikkünkkel kapcsolatban közöljük, hogy a kérdéses cikket minden tanítói információ nélkül írta a szerkesztőség.

Ujra a veszett eb. Tegnap délelőtt egy veszett eb garázdálkodott a Krunszka (Korona) utcában. A kutya a Vásár-tér felől jött a Krunszka utcába, ahol az egyik ház előtt játszadozó gyerekek felé rohant. A gyerekek nem is sejtve a fenyegető veszélyt, menekülni sem igyekeztek s így a szerencsétlenség elkerülhetetlen volt. A kutya egymás után négy fiút harapott meg. A veszett ebot a gyepmesternek sikerült elfognia. A megmart gyerekeket a városi egészségügyi hivatal rendelkezésére a novisadi Pasteur intézetbe szállították.

*Nyugdíjas jegyző vállalkozik községi számadások, költségvetések elkészítésére, adókönyvek lezárására alku szerint. — Cim a kiadóhivatalban.

***Atutalásokat és csekkkiírásokat** — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére valutabiztosításokat legjufányosabban eszközöl a Nagybecskereki Takarékpénztár, Veliki Becskerek, Koronaszálló épület. Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

Életunt orosz artista.

A felesége nélkül nem tudott megélni.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 26.

Tegnap este háromnegyed hét órakor revolverlövés riasztotta meg a Brigadira Risztitya (Aradáci) uton lévő „Drina” kávéház vendégeit és személyzetét. A lövés a négyes számú vendégszoba felől hallatszott, amelyben néhány nap óta egy orosz artista lakott.

A pincérek és a tulajdonos azonnal az orosz szobája felé siettek, hogy megállapítsák, mi történt. Amint behatoltak az ajtón, borzalmas látvány tárult szemük elé. Az ágyon eszméletlenül feküdt az orosz artista, melléből pedig a felszakított ruha alól patakokban ömlött ki a vér. A földön egy revolver hevert, amellyel a szerencsétlen az öngyilkosságot elkövette. Az első pillanatban azt hitték, hogy az orosz lövése halálos volt, mert a sebesülés a szív tájékán történt. Rövidesen azonban bebizonyosodott, hogy a golyó célt tévesztett, a szívet nem sértette meg s még esetleg megmenthető az életnek. A tulajdonos azonnal értesítette a mentőket, akik kiszállították az életuntat a kórházba.

A rendőrség röviddel az eset után kiszállt a színhelyre. Kihallgatta mindazokat, akik az orosz szobájában megfordultak s vallomásukról jegyzőkönyvet vett fel. Megállapította, hogy az életuntat Papesinszka Borisnak hívják, foglalkozása artista, jelenleg pedig a Dungserszki sörgyár munkása. Nemrégiben jött feleségével Sentárol s itt a Drinában szállottak meg. Felesége a napokban elhagyta és vidékre utazott. Valószínű, hogy emiatt követte el a tettet.

A golyó egy forgópisztolyból származik, amelyben négy golyót találtak. Az ötödiket kilőtte, szerencsére azonban célt tévesztett, mert a golyó a szív felett két centiméter-

Német polgárháboru előtt.

— A „Torontál” tudósítójának távirata. —

Wien, szept. 25.

A Tag Berlinből jelenti, hogy a bajor nemzeti csapatok a bajorországi nacionalisták centrumában teljesen készen állanak arra, hogy Berlin ellen felvonuljanak. A Reichsflagge és az Oberland katonai szervezetek utra készen állanak.

A helyzetet Berlinben igen komolyan tartják. A kormány minden eshetőségre felkészült és különösen a poroszok remélik, hogy együttműködhetnek a szászokkal.

Dresden, szept. 25.

A zavargások késő éjjelig tartottak. A tüntetők rohamot intéztek a főpályaudvar ellen, a rendőrség azonban visszaverte őket. A város több pontján barrikádokat állítottak föl a tüntetők.

Berlin, szept. 25.

A Vorwärts közli, hogy a rendőrség egy fegyverraktárt fedezett föl, amelybe Petrov az orosz szovjet itteni katonai attaséja fegyvereket

gyűjtött. Öt láda különböző fegyver, tizenhárom gépfegyver és aknavető került a rendőrség kezébe.

Mértékadó helyről kijelentették, hogy a jobboldaliak forradalmi törekvéséből és annak veszedelmét komolyabbnak látják a kommunistákénál.

Bajorország teljesen felkészült és számolni kell azzal, hogy délen összeütközések lesznek.

Berlin, szept. 25.

Petrov nevű egyén, aki illetéktelenül fegyverraktárt rendezett be, amint a rendőri nyomozás kiderítette, nem orosz katonai attasé, hanem francia ember.

Páris, szept. 25.

A francia lapok szenzációs cikkeiben hozzák a német passzív ellenállás bukását. Ez Echo de Paris szerint a győzelem nagyobb, mint 1918-ban, de kérdés, hogy Strezeman tudja-e majd tartani magát Ludendorffal és Hitlerrel szemben.

Az új vállalatok továbbra sem kapnak adómentességet.

A kamara a sörfogyasztási adó egységesítését kéri.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, szept. 26.

Az újonnan keletkező vállalatok, gyárak, régebben az 1907. évi harmadik törvényeikk értelmében bizonyos ideig adómentességet élveztek. A beogradi kormány nem régiben megszüntette a kedvezményt s elutasított minden adóelengedést kérő folyamodványt.

A bánági kereskedelmi- és iparkamara feliratott intézett a kereskedelemügyi minisztériumhoz, a melyben a szóbanforgó törvény-cikkekre való hivatkozással az újonnan alakult vállalatok és ipartelek részére az adómentesség tjbóli megadását kérte. A kereskedelmi miniszter válasza tegnap érkezett vissza a bánági kamarához s ebben közli, hogy a kérelmet nem teljesítheti. A minisztérium — mondja a leirat — elismeri, hogy az adómentesség törvényen alapuló jogos kívánság, de az egyenlőség érdekében nem határozhatott másképpen. Szerbiában ugyanis nem részesülnek ebben a kedvezményben a vállalatok, mert az erre vonatkozó törvényt még régebben hatályon kívül helyezték. A minisztérium álláspontja az, hogy az ország minden területe egyformán viselje az összes terheket, kénytelen volt tehát elutasító végzést hozni.

A kereskedelemügyi minisztériumnak az egyöntetűséggel indokolt határozatával kapcsolatban a kamara előterjesztést tett a pénzügyi és kereskedelemügyi minisztériumnak,

hogy a sörfogyasztási adót egységesítse.

Szerbiában és Montenegróban ugyanis a sörfogyasztási adót az eladott mennyiség után fizetik, tehát a minőségre való tekintet nélkül hektoliterenként röjják le az előirt illetményeket. A Vajdaságban és az ország más területein is, a sör minőségének megfelelően az alkoholtartalom foka arányában fizetik az illetékeket. A bánáti, bácskai és horvátországi gyárosok tehát még a gyártás alkalmával tesznek eleget fizetési kötelezettségüknek, amikor még nem tudják, hogy a sört értékesíthetik-e majd. A vajdasági gyárosok sok kárt szenvednek azáltal, hogy a sör megromlik és így az elfecsérelt drága anyagon és munkabéren kívül még az előre befizetett adót is elveszítik. Az ország más területén működő sörgyárak tehát abban az esetben, ha ugyanolyan fokú sört állítanak elő, mint amilyent a szerbiaiak hoznak forgalomba, teljesen elveszítik a piacot, mert a magas adó annyira felemelné a jelenlegi árát, hogy elvesztené versenyképességét, az amugy is erős konkurenciával szemben. A kamara feliratában arra kéri a pénzügyi és kereskedelemügyi minisztériumot, hogy a Szerbiában és Montenegróban érvényes rendszert terjessze ki az egész országra s hogy ennek alapján a vajdaságiak is a sör mennyisége után fizessék a fogyasztási adót.

re hatolt be a testbe anélkül, hogy a szíve haladó ereket megsértette volna és fennakadt az egyik mellbordaiban. Sérülése súlyos, de az orvosok remélik, hogy sikerül megmenteni az életét.

Az artista levelet hagyott hátra a feleségének, amelyben elpanaszolja bánatát és magyarázatát adja öngyilkosságának.

Az Északi sark fölfedezése utáni harc. Az Északi sark fölfedezése és rejtélyeinek feltárása utáni meddő küzdelem úgy látszik nem riasztja vissza a merész felfedező tudósokat az újabb küzdelemtől. Egy kopenhágai távirat ugyanis jelenti, hogy Amundsen a híres sarkutazó hírlapíróknak kijelentette, hogy a jövő év folyamán át fogja repülni az Északi sarkot.

Az új diktátorok.

Lenin, Mussolini, de Rivera és Ludendorff.

A spanyol katonai forradalommal a harmadik nagy európai országban számolt fel a parlamentáris rendszer. Oroszország nyitotta meg a sort 1918 január elején. Hiszen az 1917 november 9-én hatalomra jutott bolsevista forradalom nem állotta utját az orosz nemzetgyűlés összeülésének, részben, mert abban reménykedett, hogy a népbiztosok tanácsának sikerül majd többséget kiesikarni a nemzetgyűlés tanácskozásain, és részben azért, mert attól tartott, hogy a béke tárgyalások fognak meghiusulni, ha nem áll a delegátusok mögött az orosz népképviselő. A remény nem valósult meg és az aggodalom alaptalannak bizonyult. Oroszország volt az első európai nagyhatalom amely „függetlenítette magát a parlamentáris rendszertől és másodikként Olaszország követte a példát, 1922 októberében az erőszak győzelme volt a parlamentarizmus fölött és ezen igen kevésse változtat az, hogy az olasz kamara többsége gerinctelenül meghajlott a győzelmes államcsíny előtt. Nemsokára egy esztendeje lesz annak, hogy a parlamentáris rendszer megszűnt kormányozni Olaszországot.

Olaszországnak 38 millió lakosága van, Szovjet-Oroszország európai részének lakossága pedig 120 millió lehet most. A spanyol katonai forradalomig tehát 160 millió ember fölött vesztette el hatalmát Európában a parlamentáris rendszer és ehhez csatlakozik most Spanyolország 21 millió lakosával, 180 millió ember pedig nem sok híján épen a felét teszi Európa lakosságának. 1905-ben az orosz дума összeülése után mindenfelé nagy elégtétellel konstátálták azt, hogy ezzel teljesse lett a parlamentáriszmus uralma Európa fölött. Tizennyolc év telt el 1905 óta és a parlamentáriszmus ma már csak Európa lakosságának felét kormányozza. Ami a békeidőben elképzelhetetlen volt, az most egész természetes esemény gyanánt következett be. Spanyolországot a hadsereg tábornokai kormányozzák, s Primo de Rivera tábornoknak, Defatella márkijának nevét kénytelen lesz megtanulni minden újságolvasó, úgy amint megtanulta Benito Mussolini nevét.

Defatella márki Spanyolország diktátora lett, noha soha nem aratott győzelmeket, Mussolini legalább fontos faktora volt egy győzelmes háborúnak, hiszen Olaszország a semleges politika ösvényén marad akkor, ha Mussolini nem támadja hátba az olasz szocialisták békefrontját és nem hoz váratlan helyről segélyt D'Annunzio propagandájának. Ha pedig Olaszország 1915 májusában nem üzen háborút, akkor beteljesedik Giolitto prognózisa és 1918 őszén Olaszország háború nélkül kap meg mindent, amirehöz így háboru árán jutott, az osztrák-magyar monarchia összeomlásának egyik örököse gyanánt. Mussolini győzelmes háborúba vitte Olaszországot, de egy olyan győzelmes háborúba, amely negyedfél évig tartott, rettenetes véráldozatokkal, igen súlyos financiai terhekkel járt és — céltalan volt, mert nem hozott más eredményeket, mint amilyeneket meghozott volna a békés várakozás is.

Ha pedig nem fog megállani a gazdasági leromlás folyamata Né-

metországban, akkor számolni kell egy negyedik diktátor érkezésével és ez a diktátor Erich Ludendorff lesz, érdekes új változattal gazdagítva a XX. század diktátorainak sorát.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon jóbarátoknak és ismerősöknek, kik a felejthetetlen jó feleség, anya, leány és rokon

Kecskeméthy Ferenecné

szül. Nikl Mariska

elhalálása alkalmával részvét-nyilvánítással, a temetésen való megjelenésükkel, virágadományokkal és a bucsuztató zenével nagy bánatunkban vigasztalni igyekeztek, ezúton mondunk hálás köszönetet.

1801 **Kecskeméthy és Nikl család.**

VENDÉGLŐ

teljes berendezéssel, a város központjában, jó forgalommal, más vállalkozás miatt igen jutányos áron azonnal eladó!

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Weisz János vendéglős,

Vel Bečkerek, Vásártér 4. sz.

Olasz nyelvtanárt

keresek. 1761

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Disznózsirt

minden mennyiségben vesz

Ignatz Wehner, Vel. Bečkerek.

Eladó

6 HP szállítható gőz-motor, 8-10-12 HP benzinmotor, 14 HP és 26-28 HP fekvő nyersolajmotor, szivógázgenerátor 16 HP-ig. Mindenféle malomberendezési tárgyak, ujak és használtak. Hegyező- és hámozó-gépek, hengerek, kopotók, centrifugál- és láncszivattyúk. Különböző szíjtárcsák.

Petrás László gépjáratömbhelye

Veliki Bečkerek, Brigadira Risztitya (Aradói) u. 2218.

Eivallal

gép- és kazánjavításokat speciális szerelőkkel. Tüzelőberendezések átalakítását, lépcsősorostély és aláfúvató elrendezésével, egyszintű dinamó-, elektromotor és akkumulátorjavításokat garancia mellett. A helyszínen is Autogénhegesztés és vágás. 1777

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget tisztelettel értesíteni, hogy valódi

angol őszi- és téli-szöveteim megérkeztek

melyekből a legújabb fazonu és legelegánsabb ruhákat készítem.

1758

Szíves pártfogást kér, tisztelettel

Györkös Lajos uriszabo

Vojvoda Putnika (Alkotmány) u. 23.

Ugyanott egy jó nagymunkás felvétetik.

TÜZELŐFA

bükk- és tölgyhasáb, ölszámra, felvágva, felhasítva és házhoz szállítva.

Kapható a

1765

Srpska Zadružna Banka fatelepén

Veliki Bečkerek, a legjutányosabb áron.

Bečkerekben még nem volt!

Halló! Szobavendégek!

Poloskamentes szobák!

Halló! Étkező abonnensek!

Elsőrendű ételek!

Halló! Borivók!

Helyben nem található bor!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek szíves tudomására hozni, hogy a régi vasuti állomással szemben levő

„KALAUZ”-hoz címzett szállodát és vendéglőt megvettem.

Mindazon t. vendégeknek, kik az olcsó és finom ételekről, valamint elsőrendű nakovoi prima Rizlingi (5 dinár) és prima Muskat Adonell (7-50 dinár) borokról meggyőződést kívánnak szerezni, kérem

jóvá évi október hó 1-ét (szombat) megnyitásra szíves megjelenését. 1793

Pontos és szolid kiszolgálásról előre is biztosít

Schreiner Antal vendéglős és szőlőbirtokos.

I^a BÜKKFASZENET

villázott száraz minőségben vagonvágatokban azonnali szállításra ajánl

1781

„SILVA”

industr. i trg. društvo šumskim proizvodima, OSIJEK, Relkovičeva ul. 7.

TÜZIFÁ!

1^a bükkhasáb és tölgyel kevert bükkhasáb tüzifát vagonvágatokban és méterben legolcsóbb napiárak mellett prompt szállít

1776

Kovini Bank Rt. faosztálya Kovinban (Bánat).

Koninklijke Nederlandsche Lloyd, Amsterdam

CUNARD LINIJA

(OSNOVANO 1840)

NAJVEĆI I NAJBRŽI
PAROBRODI

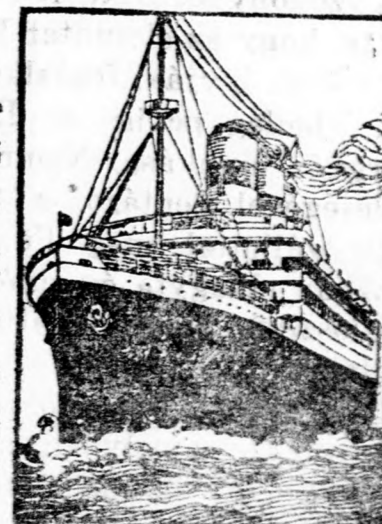
IZRAVNO KNJIŽENJE ZA
SVE DJELOVE
SVIJETA

Vezérképviselő az SHS. állam részére Jugoslavenska Banka D. D. — Fiókképviselő **V. Bečkerekben: Joe S. Rendulić** Svetosavska u. 601/2. sz. (a szerbtemplom mellett).

**Délamerikába,
Egyesült Államokba és
Kanadába!**

1360

Államilag engedélyezett kivándorló iroda mezőgazdasági munkásoknak Sao Paulo államba (Délbrazília) való szállítására mérsékelt viteldij mellett!

Valódi szegedi paprika

kapható 5, 10, 20 és 50 kg-os plombirozott zsákokban 299

Vesica Emilnél Sobotićán, Stosova u. 3.

Állandóan nagy mennyiség raktáron.

Butormunkában jartas 1792

asztalossegédet

felvesz azonnali belépésre

Kalapis János

asztalosmester, MELENCI.

Eladó egy világos hálószobaberendezés

Virág Jánosnál

Annau és Henlein gőzmalom

melletti szőlőben. 1796

Kifutóleány és egy inas

jó fizetéssel felvétetik, 1798

Üvegesseged

állandó állást nyerhet

Beno József üvegeskereskedőnél

Veliki Bečkerek, a nagyhid mellett.

A melencii vasuti állomással szemben levő 1787

téglagyár

önkéntes árverésen vasárnap, szeptember hó 30-án d. u. 3 órakor el fog adatni.

Mita Gagity, Stari Becej.

Lakatosszerszam

azonnal eladó. 1799

Schmidt Ádám, Becej Sv. Djuradi.